

XVII OLIMPIADA MEDIEWISTYCZNA

A.D. 2024

PRZECZYTAJ!

Szanowny Młody Mediewisto,

przed Tobą zadania II stopnia XVII Olimpiady Mediewistycznej.

Zanim przystąpisz do rozwiązywania testu sprawdź, czy Twój materiał jest kompletny. Powinien zawierać 13 stron. Na drugiej stronie są pytania identyfikacyjne. Musisz na nie odpowiedzieć. Zadania zaczynają się od strony trzeciej. Wszystkie zadania oparte są na obowiązkowej literaturze. Na wypełnienie testu masz 120 min. Możesz zdobyć maksymalnie 100 punktów. W wypadku braku jakiegokolwiek strony lub niemożności odczytania zadania z innego powodu, zgłoś to natychmiast do opiekuna sali. Jeżeli pomylisz się w odpowiedziach i zorientujesz się w trakcie pisania testu, skreśl błędną wypowiedź i wyraźnie zaznacz prawidłową. W wielu poleceniach jesteś proszony o zaznaczenie lub wskazanie właściwej odpowiedzi – najlepiej **podkreśl ją**.

PRACUJ SAMODZIELNIE!

Opiekun sali może Cię wyprosić z klasy, unieważniając Twoją pracę, po stwierdzeniu korzystania z niedozwolonych metod pomocy (np. wszelkich środków łączności).

PAMIĘTAJ!

Non scholae sed vitae discimus

POWODZENIA i do zobaczenia na finale w Legnicy na Dolnym Śląsku.

Legnica, 05.03.2024 r.

Sekretarz Komitetu Głównego OM

Ewa Stanecka-Spuła

WYPEŁNIJ WIELKIMI LITERAMI

imię i nazwisko uczestnika:

.....

data urodzenia

szkoła (i miejscowość), którą reprezentuje uczestnik

.....

.....

Klasa –

Olimpiada Mediewistyczna A.D. 2024

1. Połącz daty i wydarzenia. (10 pkt.)

- Bitwa na Jeziorze Pejpus –
Bitwa pod Chojnicami –
Bulla gnieźnieńska –
Ogłoszenie odnalezienia relikwii głowy św. Wojciecha w Gnieźnie –
Powstanie *Dekameronu* Boccaccia –
Prowizje oksfordzkie –
Śmierć Bezpryma –
Śmierć Jacques (Jakuba) de Molay –
Złota Bulla Karola IV –
Żakieria –
1032, 1136, 1127, 1242, 1258, 1314, około 1350, 1356, 1358, 1454

2. Uporządkuj chronologicznie kolejność. (11 pkt.)

A. założenia uniwersytetów

- Bolonia
..... Paryż
..... Praga
..... Kraków

B. założenia zakonów

- bernardyni
..... cystersi
..... dominikanie
..... templariusze

C. zawarcia związków politycznych

- liga lombardzka
..... unia horodelska
..... unia kalmarska
..... unia (połączenie) zakonów krzyżackiego i kawalerów mieczowych

D. pojawienia się ruchów religijnych

- bogomilizm (bogomiłowie/bogomilcy)
..... lollardowie
..... obrazoburstwo (w Bizancjum)
..... waldensi

E. wzniesienia budowli

- Hagia Sophia
- zamek w Malborku
- palatium na Ostrowie Lednickim
- Tower w Londynie

F. powstania utworów

- *Dzieje Sasów* Widukinda z Korwei
- tzw. *Geograf Bawarski*
- *Pieśń o Rolandzie*
- *Pierwszy żywot św. Wojciecha*

G. powstania utworów

- *Chronica Polonorum* Janka z Czarnkowa
- *Kronika Thietmara*
- *Rocznik świętokrzyski dawny*
- *Roczniki czyli kroniki przestawnego Królestwa Polskiego* Jana Długosza

H. Kanonizacji

- św. Jadwiga Śląska
- św. Jadwiga Królowa
- św. Tomasz Becket
- biskup św. Stanisław

I. Bitew

- pod Azincourt
- Pod Crécy
- pod Suchymi Krutami
- pod Warną

J. Lokacji miast na prawie niemieckim

- Poznań
- Środa Śląska
- Złotoryja

K. Podróży wielkich podróżników

- Marco Polo
- Vasco da Gama
- Jan di Piano Carpini

3. Zaznacz, który z wymienionych prowadził działalność misyjną na Pomorzu? (1 pkt)

- Anzelm z Hawelbergu
- Norbert z Xanten
- Otton z Bambergu
- Kosmas z Pragi

4. Wojska bizantyńskie poniosły klęskę w bitwie pod Manzikertem (Mantzikertem). Kiedy rozegrała się ta bitwa i kto był przeciwnikiem Bizantyńczyków? (1 pkt)

.....

5. Zaznacz, ile ziaren zboża przeciętnie, w przybliżeniu uzyskiwano z jednego wysianego w zachodnioeuropejskim rolnictwie w XIII w. (1 pkt)

- 3
- 10
- 20
- 50

6. Wskaż, kto w 919 r. objął tron monarchii wschodniofrankijskiej? (1 pkt)

- Henryk I
- Konrad I
- Lotar I
- Otton I

7. Wskaż, który z władców uwięził Ryszarda Lwie Serce podczas powrotu z krucjaty. (1 pkt)

- Filip II August
- Izaak II Angelos
- Jan bez Ziemi
- Leopold V

8. Klaryski są, podkreśl właściwą odpowiedź. (1 pkt)

- beginkami
- żeńską gałęzią franciszkanów
- żeńską gałęzią dominikanów.

9. Zaznacz, który z wymienionych władców koronował się w Krakowie? (1 pkt)

- Bolesław Szczodry
- Kazimierz Odnowiciel
- Przemysław II
- Władysław Łokietek

10. Wskaż, gdzie Wacław II koronował się na króla Polski? (1 pkt)

- Gniezno
- Kraków
- Praga

11. Wskaż, kto przewodził polskiej delegacji na soborze w Konstancji? (1 pkt)

- Jan Długosz
- Mikołaj Trąba
- Spytko z Melsztyna
- Władysław Opolczyk

12. Podaj, na czele której diecezji stali wymienieni biskupi w Polsce za panowania Bolesława Chrobrego. (1 pkt)

Jan –

Poppo –

Reinbern –

Unger –

13. W której z bitew poległ prohusycki Spytko z Melsztyna? Podaj miejsce i rok wydarzenia. (1 pkt)

.....

14. W którym mieście i w którym roku Bolesław Chrobry złożył hołd Henrykowi II? (1 pkt)

.....

15. Zaznacz, który z władców wydał przywilej w Lutomyślu? (1 pkt)

- Wacław II
- Władysław Łokietek
- Władysław Jagiełło
- Zygmunt Luksemburski

16. Kto i gdzie ufundował pierwszy w Polsce dom joannitów? (1 pkt)

.....

17. Zaznacz, który z wymienionych władców nie brał udziału w zjeździe w Krakowie w 1364 r.? (1 pkt)

- Jan II Dobry
- Karol IV Luksemburski
- Ludwik Węgierski
- Piotr de Lusignan

18. Proszę podać nazwę dynastii, z której pochodziła matka Bolesława Krzywoustego? (1 pkt)

.....

19. Dietrich von Bern to legendarna postać nawiązująca do jednego z historycznych władców – którego? (1 pkt)

.....

20. Który z władców Wandalów przepłynął się do Afryki i założył tam ich królestwo? W którym roku? (1 pkt)

.....

21. Wskaż, który z władców litewskich otrzymał od papieża Innocentego IV zgodę na koronację? (1 pkt)

- Giedymin
- Mendog
- Olgierd

22. Na mocy gdzie i kiedy zawartej umowy (podaj miejsce i rok) Przemysław II Wielkopolski objął władzę na Pomorzu Gdańskim po Mściwoju II? (1 pkt)

.....

23. Wskaż, gdzie została pochowana królowa Polski Rycheza. (1 pkt)

- Gniezno
- Kolonia
- Kraków
- Kwedlinburg
- Płock

24. Zaznacz, w którym mieście odbyła się rozprawa sądowa między Polską a zakonem krzyżackim zakończona w styczniu 1420 r. (1 pkt)

- Konstancja
- Nowa Sól
- Toruń
- Warszawa
- Wrocław

25. Ile dyscyplin było w kanonie „sztuk wyzwolonych” i która z wymienionych nie należała do quadrivium? (1 pkt)

.....

arytmetyka, astronomia, dialektyka, geometria, muzyka

26. Nazwa którego z ruchów/odłamów religijnych nawiązuje do udzielania komunii św. Zaznacz właściwą odpowiedź. (1 pkt)

- albigensi
- ikonodulowie
- katarzy
- utrakwiści

27. Zaznacz, który z papieży podjął decyzję o kasacie templariuszy? (1 pkt)

- Bonifacy VIII
- Klemens IV
- Klemens V
- Marcin V

28. Kto założył Bagdad i w którym roku? (1 pkt.)

.....

29. Zaznacz, kto założył klasztor na wyspie Iona? (1 pkt)

- św. Brendan
- św. Kolumba
- św. Patryk
- Beda Czcigodny

30. Wskaż, skąd wzięła początek pataria? (1 pkt)

- Konstantynopol
- Mediolan
- Paryż
- Toledo
- Rzym

31. Wskaż wśród poniższych zdania prawdziwe. (3 pkt.)

- Ikonoklazm nakazywał szczególony kult wizerunków świętych.
- Symonia to kupczenie urzędami i tytułami kościelnymi.
- Wyrażenie „udać się do Canossy” oznacza ukorzenie się.
- Henryk IV udał się do Canossy w 1077 r.
- Reforma gregoriańska polegała na wprowadzeniu do liturgii śpiewów gregoriańskich.
- W walce z Henrykiem IV papież Grzegorz VII skorzystał z pomocy Normanów.

32. Wskaż wśród poniższych zdania fałszywe. (3 pkt.)

- Harald Sinozęby przyjął chrzest w 988 r.
- Duńska organizacja kościelna była podporządkowana metropolii magdeburskiej.
- Król Anglii, Danii i Norwegii Kanut Wielki był wnukiem Mieszka I.
- Swen Widłobrody był m.in. królem Anglii.

- Król Olaf Trygvesson został uznany za świętego i patrona Norwegii.
- Wilhelm Zdobywca był zwycięzcą w bitwie pod Hastings w 1066 r.

33. Wskaż wśród poniższych zdania fałszywe. (3 pkt.)

- Nieszpory sycylijskie to powstanie przeciw panowaniu bizantyńskiemu na Sycylii.
- Nieszpory sycylijskie wybuchły w Palermo.
- Król Sycylii Manfred, syn cesarza Fryderyka II, cieszył się poparciem papieża Urbana IV.
- Król Sycylii Piotr III był zarazem królem Aragonii.
- Po śmierci Piotra III na tron Królestwa Sycylii wrócili Andegawenowie.
- W drugiej połowie XIV w. na tron Królestwa Sycylii powrócili władcy Aragonii.

34. Przyporządkuj do imion książąt śląskich daty roczne ich śmierci. (6 pkt.)

1) Bolesław Rogatka –	a) 1201
2) Bolesław Wysoki –	b) 1238
3) Henryk Biały –	c) 1241
4) Henryk Brodaty –	d) 1266
5) Henryk Pobożny –	e) 1278
6) Henryk Prawy (Probus) –	f) 1290

35. Przyporządkuj do nazw bitew daty roczne ich stoczenia (użyj liczb rzymskich) i wskaż – użyj liter od a) do i) – walczące strony. (10 pkt.)

- pod Płowcami –
- pod Poitiers –
- nad Lechem (na Lechowym Polu) –
- pod Crécy –
- pod Legnicą –

I – 732 II – 955 III – 1241 IV – 1331 V – 1346

a) Anglicy b) Arabowie c) Francuzi d) Frankowie e) Krzyżacy
 f) Mongołowie (Tatarzy) g) Polacy h) Niemcy i) Węgrzy

36. W poniższych zdaniach uzupełnij brakujące informacje dotyczące postaci królowej Jadwigi. (5 pkt.)

Ojcem Jadwigi był król

W 1375 r. ustalono, że mężem Jadwigi zostanie

Mażonkiem Jadwigi został poślubiony w 1386 r.

Jadwiga przekazała swoje klejnoty, by odnowić

W *Psalterzu floriańskim* znajdują się przetłumaczone m.in. na język polski.

37. Wskaż, które z poniższych utworów należą do najstarszych zabytków spisanych po polsku. (3 pkt.)

- *Antigameratus* Frowina
- *Biblia królowej Zofii*
- *Bogurodzica*
- *Kazania (Sermones)* Peregryna z Opola
- *Kazania świętokrzyskie*
- *Historia Polonica* Kronika Mistrza Wincentego Kadłubka
- *Pieśń o pewnym wójcie krakowskim Albercie*

38. Uporządkuj w kolejności imiona legendarnych i historycznych pierwszych członków dynastii piastowskiej (od najwcześniejszego). (2 pkt. – tylko za w pełni poprawną odpowiedź)

..... Bezprym

..... Bolesław I

..... Leszek (Lestek)

..... Mieszko I

..... Piast

..... Ziemomysł

..... Ziemowit

39. Zestaw (używając liczb arabskich oraz wielkich i małych liter) imiona papieży, cesarzy (bądź królów niemieckich) i władców Polski, którzy byli sobie współczesnymi. (10 pkt. – za każdą pełną odpowiedź 2 punkty, za odpowiedzi niepełne, częściowe 0 pkt.)

Papieże:

1. Grzegorz IX
2. Klemens VI
3. Pius II
4. Sylwester II
5. Urban II

Cesarze (królowie niem.):

- A. Fryderyk II Hohenstauf
- B. Fryderyk III
- C. Henryk IV
- D. Karol IV
- E. Otton III

Władcy polscy:

- a. Bolesław Chrobry
- b. Henryk Brodaty
- c. Kazimierz Jagiellończyk
- d. Kazimierz Wielki
- e. Władysław Herman

.....

.....

.....

.....

.....

.....

40. O których wydarzeniach jest mowa w poniższych fragmentach źródeł bądź opracowań poświęconych historii średniowiecza. (5 pkt.)

1) Również i to uważamy za godne przekazania pamięci, że za jego czasów cesarz Otto Rudy przybył do [grobu] św. Wojciecha dla modlitwy i pojednania, a zarazem w celu poznania sławnego Bolesława, jak o tym można dokładniej wyczytać w księdze o męczeństwie [tego] świętego. Bolesław przyjął go tak zaszczytnie i okazał, jak wypadło przyjąć króla, cesarza rzymskiego i dostojnego gościa (tzw. Gall Anonim).

.....

2) Cesarz kazał budować przyrządy oblężnicze, chwycić za broń, rozstawiać legiony, otoczyć miasto wałem, sygnalistom dać w trąby i zaczął szturm do miasta ze wszech stron przy pomocy żelaza, ognia i machin. Z drugiej strony mieszczanie [...] umacniali warownie,

przygotowywali narzędzia [obronne], znosili kamienie i wodę na bramy i wieże. Wtedy cesarz sądząc, że litość nad synami i krewniakami zmiękczy serca mieszczan, polecił co znaczniejszych pochodzeniem spośród zakładników z miasta oraz syna komesa przywiązać do machin oblężniczych, w przekonaniu, że tak bez krwi rozlewu otworzy sobie bramy miasta (tzw. Gall Anonim).

.....

3) Główny dokument pokojowy oparto na treści aktu z 1337 r. Najważniejszą zmianą w porównaniu z wcześniejszymi propozycjami pokojowymi było wprowadzenie klauzuli rezygnacji przez Kazimierza Wielkiego z praw do wszystkich ziem posiadanych przez Zakon. Król potwierdził dokonane przez swych poprzedników nadania ziemi chełmińskiej i michałowskiej i zrezygnował na rzecz Krzyżaków z praw do Pomorza Gdańskiego (St. Szczur).

.....

4) W ciągu zimy 1347/1348 r. przedostała się do portów śródziemnomorskich, latem objęła znaczną część Europy Zachodniej, a w następnym roku dotarła na Północ. Niemal wszystkie kraje europejskie zostały przez nią dotknięte. Pandemia wygasła w 1352 r., ale dżuma pozostała i dawała o sobie znać częstymi i potężnymi nawrotami epidemii aż po 2. połowę XV w. (R. Michałowski).

.....

5) Z jednej strony był papież przebywający w Rzymie, z drugiej papież, który za siedzibę obrał Awinion. Nastąpił podział Europy w znacznej mierze według klucza politycznego. Klemensa poparły państwa, które uznawały przywództwo Francji [...], natomiast Włochy środkowe i północne, Sycylia, Anglia, niemal całe Niemcy, Skandynawia, Polska i Węgry dochowały wierności Urbanowi (R. Michałowski).

.....